

1945
ZNIEWOLENIE
NIEWYZWOLENIE

Męczeństwo sióstr katarzynek – ofiar sowieckiego terroru w 1945 roku

*Moją misją jest tu pozostać, pomóc chorym i starszym,
dzieciom i młodzieży*

Wystawa przygotowana przez
Oddziałowe Biuro Edukacji Narodowej IPN w Gdańsku
Autor: s. Angela Krupińska CSC
Współpraca: Krzysztof Drażba, Anna Dymek, Jan Kołakowski
Recenzent: ks. prof. dr hab. Wojciech Zawadzki
Projekt graficzny: Karolina Masłowska
Projekt map: Tomasz Ginter
Recenzja graficzna: Maciej Frycz
Redakcja językowa: Anna Świtalska-Jopek

Na wystawie wykorzystano grafiki z cyklu *Męczeństwo sióstr katarzynek* autorstwa s. Marii Karoliny Gawryś CSC oraz materiały ze zbiorów: Zgromadzenia Sióstr św. Katarzyny Dziewicy i Męczennicy w Braniewie (ZSK), Biura Poszukiwań i Identyfikacji IPN (BPiI), Fundacji dla Gdańska i Pomorza (FdGiP) oraz domeny publicznej. Fragmenty relacji sióstr katarzynek pochodzą ze zbiorów Archiwum Generalnego Zgromadzenia Sióstr św. Katarzyny w Rzymie oraz Archiwum Prowincjalnego Sióstr św. Katarzyny w Braniewie.

INSTYTUT PAMIĘCI
NARODOWEJ
Oddział w Gdańsku

1945
ZNIEWOLENIE
NIEWYZWOLENIE

Zgromadzenie Sióstr św. Katarzyny

Zgromadzenie Sióstr św. Katarzyny Dziewicy i Męczennicy założyła w 1571 r. w Braniewie 19-letnia Regina Protmann. Była to jej odpowiedź na szerzący się protestantyzm, liczne epidemie i ubóstwo. Kierowała nią też potrzeba zaradzenia analfabetyzmowi kobiet i poprawienia ich sytuacji społecznej.

Zgromadzenie zatwierdził biskup warmiński Marcin Kromer 18 marca 1583 r. w Lidzbarku Warmińskim, a 12 marca 1602 r. przedstawiciel papieża Klemensa VIII w Wilnie. Hasło sióstr brzmiało: „Jak Bóg chce”.

W ciągu czterech wieków działalności Zgromadzenie Sióstr św. Katarzyny było świadkiem wielu wojen i zmian dziejowych, najtrudniejszy okazał się jednak dla niego końcowy etap II wojny światowej. Rok 1945 przyniósł katarzynkom najbardziej dotkliwe w ich historii straty. Zginęło wtedy 105 sióstr, w tym – w sposób bohaterski – piętnaście sióstr męczennic, a misja zgromadzenia została znacznie ograniczona.

Obecnie siostry pracują w Polsce, na Litwie i Białorusi, w Rosji, Niemczech, Brazylii, Afryce Zachodniej (Togo, Kamerun, Benin), a także na Haiti i Filipinach. Od 1953 r. dom generalny znajduje się w Grottaferrata koło Rzymu.

↑ Klasztor sióstr św. Katarzyny w Braniewie, do 1945 r. siedziba zarządu generalnego zgromadzenia (ZSK).

↑ Święta Katarzyna z Aleksandrii, dziewica i męczennica, patronka zgromadzenia (ZSK).

← Regina Protmann (1552–1613), założycielka Zgromadzenia Sióstr św. Katarzyny, beatyfikowana przez Jana Pawła II w Warszawie 15 czerwca 1999 r. (ZSK).

INSTYTUT PAMIĘCI
NARODOWEJ
Oddział w Gdańsku

1945
ZNIEWOLENIE
NIEWYZWOLENIE

Zniewolenie, nie wyzwolenie

Podbój Mazur, Warmii i Pomorza przez Armię Czerwoną 1944-1945

← Tablica z napisem: „Oto ona, przeklęta Germania” witająca czerwonoarmistów u wrót Pomorza (domena publiczna).

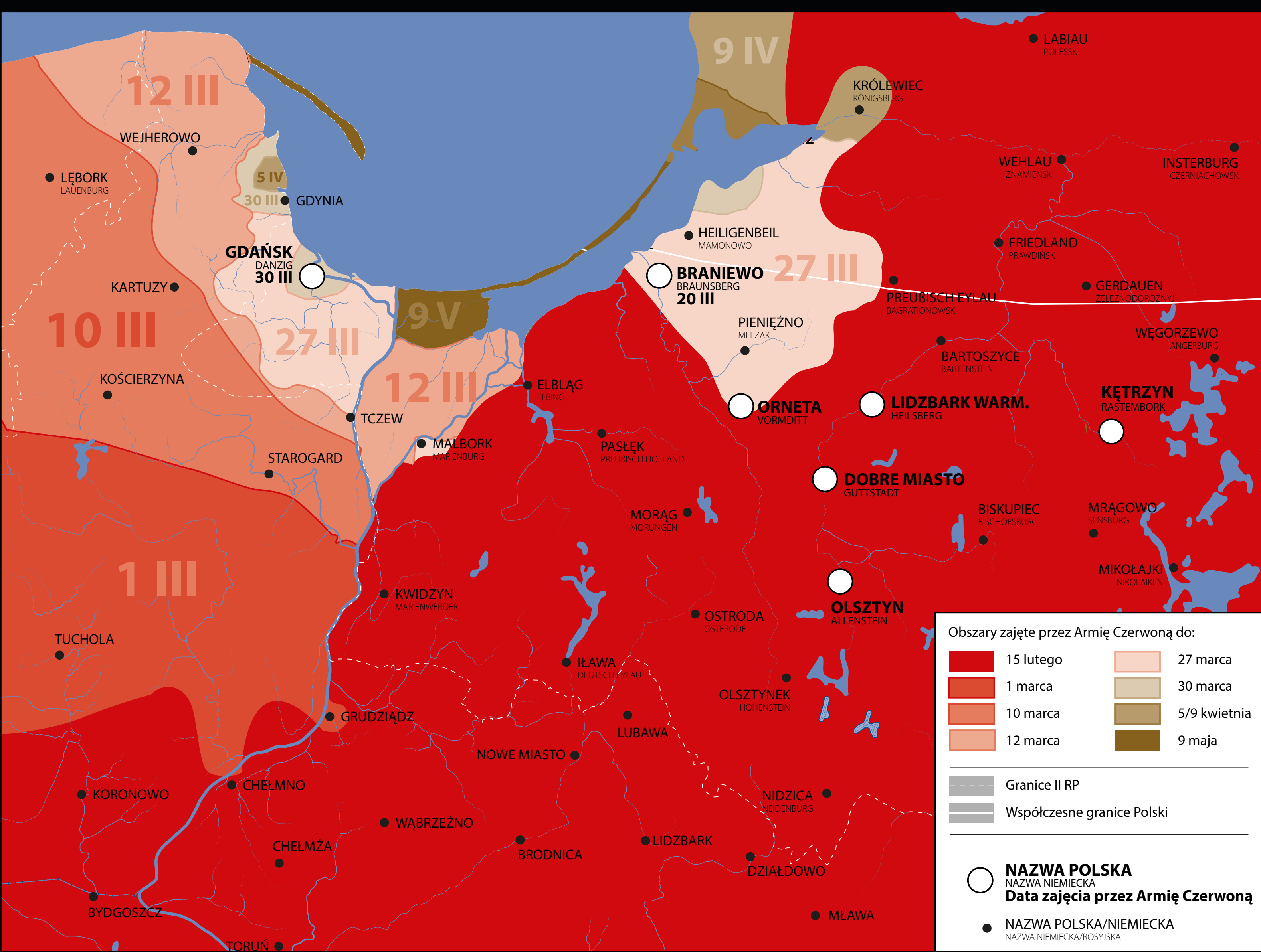
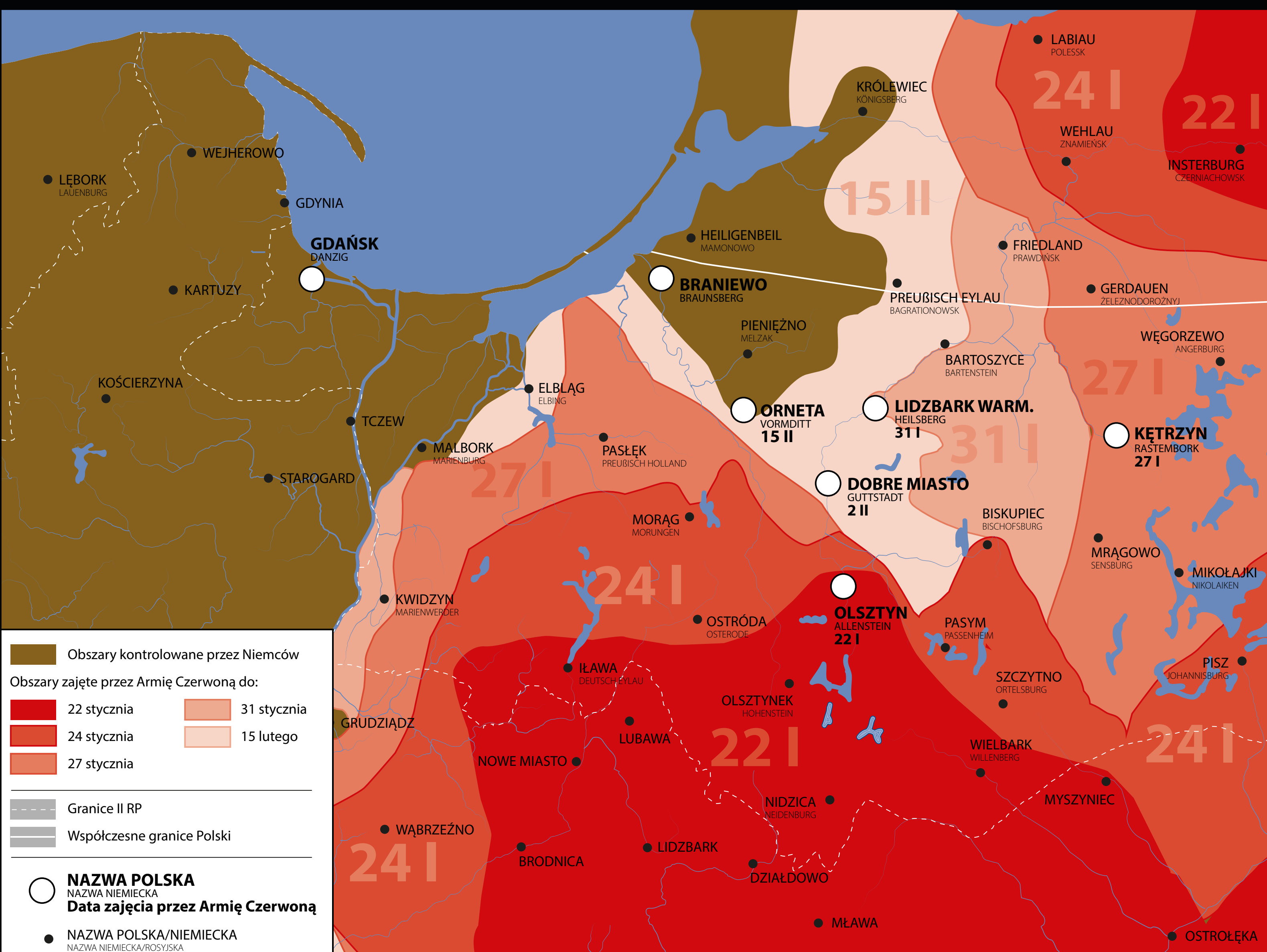
↓ Etapy zajmowania obszaru Mazur, Warmii i Pomorza przez Armię Czerwoną w 1945 r. (T. Ginter).

Od jesieni 1944 r. nacierająca od wschodu armia sowiecka ogłaszała, że wyzwala polskie ziemie od niemieckiej okupacji, a dowództwo przedstawiało swoim żołnierzom Warmię, Mazury i Pomorze jako „Germanię”. Nawet tam, gdzie nie toczyły się żadne walki, po przejściu Armii Czerwonej zniszczeniu ulegało 20–80 proc. zabudowy.

Tam, gdzie wkroczyła Armia Czerwona, plągały się przede wszystkim gwałty. Zagrożone były kobiety w każdym wieku, niezależnie od stanu i profesji, w tym siostry zakonne. O skali problemu świadczy fakt, że do 1946 r. w całej Polsce aż 10 proc. kobiet zarażonych zostało chorobami wenerycznymi. Na Mazurach odsetek ten sięgał 50 proc.

Nawet po zainstalowaniu nowej władzy ludność nie mogła czuć się bezpiecznie. Sowietci kradli wszystko, czego zapragnęli, a skala rabunków i przemocy, których dopuszczali się czerwonoarmiści, jest niemożliwa do ustalenia. Już w 1946 r. szacowano, że 60 proc. przestępstw nie było zgłaszanych, wiele z nich nie zostało też należycie udokumentowanych.

↓ Sowietcy żołnierze napastują kobietę. Fotografia wykonana w Małopolsce (domena publiczna).

INSTYTUT PAMIĘCI
NARODOWEJ
Oddział w Gdańsku

1945
ZNIEWOLENIE
NIEWYZWOLENIE

Ratowały chorych za cenę swego życia

(Olsztyn, Szpital Mariacki, 21-22 stycznia 1945 r.)

Żołnierze Armii Czerwonej stali już u wrót Olsztyna, gdy wieczorem 21 stycznia 1945 r. rozpoczęto ewakuację pacjentów ze szpitala. Personel świecki wraz z pracującymi tam siostrami katarzynkami przez całą noc podejmował próby ratowania chorych.

22 stycznia Sowieci zdobyli miasto. Rozpoczęło się brutalne prześladowanie ludności cywilnej. W szpitalu została zamordowana s. Maria Krzysztofa Klomfass. Walczyła w obronie czystości.

Tego samego dnia w okolicach dworca głównego zastrzelono s. Marię Liberię Domnick, gdy szukała pomocy dla dzieci z oddziału szpitalnego.

W szpitalu pojawiła się horda mongolskich żołnierzy, machając zakrzywionymi szablami przed naszymi oczami. [...] Wszystkie siostry i my trzymałyśmy się mocno. Żołnierze próbowali wyrywać z grupy zakonnice, a kiedy żadnej nie mogli chwycić, zrobili to w bardzo gwałtowny sposób. Zrywano welony, kopano, bito karabinem po głowie...

s. Maria Angela Fishan

↑ Sala dla dzieci w Szpitalu Miejskim w Olsztynie, przed 1945 r. (ZŚK).

s. Maria Krzysztofa
• Marta Klomfass, lat 42
• ur. 19 VIII 1903 r. w Raszagu k. Biskupca Reszelskiego na Warmii
• śluby zakonne: 25 IV 1928 r. w Braniewie
• pielęgniarka
• pracowała w Sząbruku, Fromborku, Bartagu, Barczewie i Olsztynie
• zm. 22 I 1945 r. w Olsztynie

s. Maria Liberia
• Maria Domnick, lat 41
• ur. 12 X 1904 r. w Klewnie k. Reszla na Warmii
• śluby zakonne: 20 X 1932 r. w Braniewie
• pielęgniarka
• pracowała w Trzcielu (ziemia lubuska), Sztumie i Olsztynie
• zm. 22 I 1945 r. w Olsztynie

Siostra M. Liberia próbowała opiekować się wszystkimi w bunkrze przy dworcu. [...] Widząc pilną potrzebę i słysząc płacz dzieci, nie bacząc na niebezpieczeństwo dla siebie, wyszła na zewnątrz, by [...] znaleźć coś do jedzenia i picia. [...] Tym razem, gdy opuściła bunkier, już nie powróciła. Zginęła od śmiertelnego strzału.

s. Maria Ancilla Kitzner

↓ Szpital Miejski w Olsztynie, przed 1945 r. (ZŚK).

INSTYTUT PAMIĘCI
NARODOWEJ
Oddział w Gdańsku

Zsyłka na „niehumanitarną ziemię”

(Olsztyn, 22 stycznia 1945 r.)

W tej strasznej chwili [...] uklękliśmy na materacu w piwnicy szpitala, ściskając się rękami i schylając głowy. Bezwzględni żołnierze zdarli nam welony, ciągnęli nas za włosy, kopali i uderzali karabinem, próbowali nas rozdzielić. Pomimo tego naszego ścisku i głośnego krzyku, brutalnie wyrwali siostry: M. Maurycję, M. Tiburtię i M. Leonis, które przetrzymywali przez całą noc. [...] Dopiero o świcie powróciły do nas z miejsca tortur całkiem wyczerpane i zmaltretowane. To była okropna noc

s. Maria Betha Jungk

Po wkroczeniu żołnierzy sowieckich do gmachu Szpitala Mariackiego w Olsztynie siostry katarzynki były bite i ośmieszane, dokonywano też na nich zbiorowych gwałtów. Następnie wtrącono je do więzienia w Olsztynie.

Od 3 lutego 1945 r. więźniarki kierowano do obozu przejściowego NKWD w Ciechanowie, skąd w lutym i marcu zostały skierowane do łagrów w głąb Związku Sowieckiego.

Siostra Maria Maurycja Margenfeld zmarła w obozie w Tule, s. Maria Tiburtia Mischke w łagrze Osanowo-Dubowoje w obwodzie wołogodzkiem, a s. Maria Leonis Müller w nieznanym miejscu w głębi ZSRS.

s. Maria Tiburtia

- Cecylia Mischke, lat 57
- ur. 27 X 1888 r. w Krokowie na Warmii
- śluby zakonne: 12 X 1909 r. w Braniewie
- pielęgniarka
- pracowała w Biskupcu Reszelskim i Klewkach na Warmii
- zm. ok. 7 VIII 1945 r. w łagrze w Osanowo-Dubowoje (ZSRS)

Siostra M. Tiburtia w obozie [w Tule] usługiwała ciężko chorym, lecz tam, z powodu braku lekarstw i różnych ograniczeń stosowanych przez lekarzy, trudno jej było pomóc chorym i cierpiącym. Bardzo ją to bolało.

s. Maria Anysia Radtke

s. Maria Maurycja

- Anna Margenfeld, lat 41
- ur. 24 IV 1904 r. w Sawitach k. Braniewa
- śluby zakonne: 20 X 1932 r. w Braniewie
- pielęgniarka i dietetyk
- pracowała w Berlinie i Olsztynie
- zm. 7 IV 1945 r. w łagrze w Tule (ZSRS)

s. Maria Leonis

- Käthe Elisabeth Müller, lat 32
- ur. 3 II 1913 r. w Gdańsku
- śluby zakonne: 2 V 1938 r. w Braniewie
- studiowała farmację na Uniwersytecie Albrechta w Królewcu
- wychowawca młodzieży
- pracowała w Lidzbarku Warmińskim, Braniewie, Reszlu i Olsztynie
- zm. 5 VI 1945 r. w nieznanym łagrze w ZSRS

Ciągnięte za samochodem

(Kętrzyn, 27 stycznia 1945 r.)

Dwie siostry katarzynki pracujące w Kętrzynie zajmowały się środowiskową opieką pielęgniarską, edukacją dzieci i młodzieży oraz troską o kościół parafialny pw. św. Katarzyny. Wobec nagłych wydarzeń związanych ze zbliżaniem się Armii Czerwonej i chaotycznej ucieczki części mieszkańców, one pozostały na miejscu.

Wojsko sowieckie zajęło miasto 27 stycznia 1945 r. Pomimo braku oporu ludność prześladowano, palono domy, niszczone infrastrukturę. Tego dnia zostały zamordowane siostry Maria Adelgard Bönigk i Maria Sekundina Rautenberg.

← s. Maria Adelgard wśród mieszkańców Kętrzyna (ZŚK).

Siostry, będące w stroju zakonnym i z różańcem, zostały poddane długiemu przesłuchaniu, po to, aby je złamać. Pomimo tego, okrutnie męczone, nie zaparły się swojej wiary. [...]

W opinii ludzkiej wszystko zawarto w słowach: strasznie zamordowane.

fragment listu nieznanego księdza z Gerlachsheim (Badenia)
do ks. Petera Lengsfelda z Tybingi, 16 lipca 1957 r.

Miejscowi ludzie mówili, że Rosjanie wyrwali różaniec obu zakonnicom, zawiązali go na ich szyi i w tym stanie przywiązali je do samochodu, a następnie ciągnęli po ulicy, aż do chwili śmierci.

s. Maria Benedicta K.

s. Maria Sekundina
• Barbara Rautenberg, lat 58
• ur. 23 XII 1887 r. w Gologórze na Warmii
• śluby zakonne: 29 IV 1912 r. w Braniewie
• pielęgniarka
• pracowała w Berlinie, Brzegu (Dolny Śląsk), Olsztynie, Królewcu i Kętrzynie
• zm. 27 I 1945 r. w Kętrzynie

s. Maria Adelgard
• Agata Eufemia Bönigk, lat 45
• ur. 5 II 1900 r. w Starym Targu na Powiślu
• śluby zakonne: 20 IV 1926 r. w Braniewie
• nauczycielka, wychowawca dzieci i młodzieży
• pracowała w Braniewie, Lidzbarku Warmińskim i Kętrzynie
• zm. 27 I 1945 r. w Kętrzynie

Jedna z kobiet znalazła zamordowane siostry leżące na ziemi, zakrwawione, w porwanym habicie z butelką tkwiącą w pochwie.

s. Maria Ubalda Gorczyńska

Zbrodnia w refektarzu

(Lidzbark Warmiński, 2 lutego 1945 r.)

Jednostki III Frontu Białoruskiego weszły do Lidzbarka Warmińskiego 31 stycznia 1945 r. Nastąpiła okupacja miasta.

2 lutego grupa żołnierzy Armii Czerwonej wtargnęła do klasztoru siostr św. Katarzyny, w którym mieszkało 25 siostr. Dom wypełniali uchodźcy. Oficerowie urządzili w nim swoją tymczasową kwaterę.

Tego wieczora, po znęcaniu się fizycznym i psychicznym nad siostrami, zastrzelono siostry Marię Anicetę Skibowską, Marię Gebhardę Schröter i Marię Sabinellę Angrick.

Okolo stu uchodźców znalazło schronienie w naszym klasztorze [...]. Nagle rozległa się wiadomość: Rosjanie włamali się do domu! [...] Wysocy rangą oficerowie zajęli pokoje gościnne. [...] W tym czasie inni żołnierze splądrowali cały dom.

Nagle drzwi się otworzyły i wszedł oficer z rewolwerem, chichocząc ironicznie na swój sposób. [...] Wykrzykiwał pełen wściekłości, awanturując się, kilkakrotnie okrążał siostry z szyderczym i złośliwym wyrazem twarzy. Podchodząc bliżej, szarpał je i próbował wyciągnąć ze zwartej grupy, zrywał im welony z głowy i wyrывał różańce. W końcu, nie mogąc poradzić sobie z M. Anicetą, szybko się odwrócił i zastrzelił naszą kochaną siostrę. [...] Rosjanin wyszedł z refektarza. W tym czasie siostra M. Gebharda podeszła do niej [...] i zaczęła na głos modlić się aktami strzelistymi. [...] Do pokoju wrócił zabójca. Spojrzał na modlącą się zakonnicę, oburzył się i strzelił do niej, trafiając w serce. Siostra zmarła natychmiast [...]. Gdy zabójca wszedł po raz trzeci do refektarza, dalej nas szarpał. Potem podszedł do okna, [...] nagle odwrócił się i strzelił w siostrę M. Sabinellę. [...] Trafił w tętnicę szyjną, a krew trysnęła nad głowami.

s. Maria Majella Niederländer

S. Maria Aniceta

- Klara Skibowska, lat 63
- ur. 12 VIII 1882 r. w Bartągu na Warmii
- śluby zakonne: 25 IV 1905 r. w Braniewie
- pielęgniarka
- pracowała w Elblągu, Olsztynie, Berlinie, Pieniężnie, Ornecie, Mrągowie, Lidzbarku Warmińskim
- zm. 2 II 1945 r. w Lidzbarku Warmińskim

S. Maria Sabinella

- Rosalia Angrick, lat 65
- ur. 29 IX 1880 r. w Dąbrowie na Warmii
- śluby zakonne: 3 IV 1902 r. w Braniewie
- pielęgniarka, przełożona wspólnoty zakonnej
- pracowała w Braniewie, Sątupach, Lidzbarku Warmińskim
- zm. 2 II 1945 r. w Lidzbarku Warmińskim

S. Maria Gebharda

- Maria Schröter, lat 59
- ur. 1 XII 1886 r. w Karszewie na Warmii
- śluby zakonne: 26 II 1918 r. w Braniewie
- pielęgniarka
- pracowała w Lidzbarku Warmińskim
- zm. 2 II 1945 r. w Lidzbarku Warmińskim

☛ Wspólnota siostr katarzynek w Lidzbarku Warmińskim, przed 1945 r. (ZŚK).

☚ Klasztor siostr św. Katarzyny Dziewicy i Męczennicy w Lidzbarku Warmińskim, przed 1945 r. (ZŚK).

1945
ZNIEWOLENIE
NIEWYZWOLENIE

Bestialstwo w Ornecie

(Orneta, 14 lutego 1945 r.)

Gdyby ktoś tego nie widział i nie był świadkiem tych faktów, nie uwierzyłby nigdy, jak ci ludzie, niczym bestie, rzucili się na zakonnice, z najbardziej bestialską przemocą i złością.

s. Maria Bibiana Prothmann

↑ Kompleks budynków szpitalnych w Ornecie, przed 1945 r. (ZSK).

Żołnierze Armii Czerwonej, którzy 14 lutego 1945 r. wkroczyli do Ornety, weszli również do budynków szpitalnych, w którym pozostali najciężej chorzy. W wyniku pobicia, gwałtów i wielokrotnego maltretowania zginęły trzy siostry katarzynki: Maria Bona Pestka, Maria Gunhild Steffen i Maria Rolanda Abraham.

S. Maria Bona

- Anna Pestka, lat 40
- ur. 1905 r.
- śluby zakonne: 30 IV 1932 r. w Braniewie
- pracowała w biurze Szpitala Miejskiego w Olsztynie
- zm. 1 V 1945 r. w Ornecie

S. Maria Rolanda

- Maria Abraham, lat 31
- ur. 17 VI 1914 r. w Tolkmicku
- śluby zakonne: 2 V 1938 r. w Braniewie
- pielęgniarzka
- pracowała we Fromborku
- zm. 25 VI 1945 r. w Ornecie

S. Maria Gunhild

- Dorothea Steffen, lat 27
- ur. 2 IX 1918 r. w Woli Wilknieckiej na Warmii
- śluby zakonne: 26 X 1939 r. w Braniewie
- nauczycielka
- pracowała w Braniewie i Olsztynie
- zm. 30 V 1945 r. w Ornecie

Maltretowali cierpiące na gruźlicę siostry, które i tak już były słabe. Nie oszczędzili siostry M. Bony, najbardziej słabej i bliskiej śmierci. Katowali i znęcali się nad nią w bestialski sposób. [...]

Wielkiego cierpienia doświadczyła siostra M. Gunhilda. Pierwszy strzał trafił ją w klatkę piersiową. [...] Drugi strzał trafił w obojczyk, a trzeci w przedramię. Bardzo ją torturowali i gwałcili. Była w rozdzierającym bólu, wyczerpana i słaba.

Siostra Rolanda do końca broniła się przed gwałtem, została za to okrutnie pobita. Jej twarz stała się niebiesko-zielona i puchła tak bardzo, że wydawała się nie do poznania. Jej oczy były całe przekrwione.

Potem jeszcze została zgwałcona. Znosiła to wszystko z wielką cierpliwością, ufając Bogu, aż do chwili śmierci, która przyszła po wielu tygodniach cierpienia.

s. Maria Bibiana Prothmann

↓ Pozostałości po zespole szpitalnym w Ornecie, widok obecny (ZSK).

INSTYTUT PAMIĘCI
NARODOWEJ
Oddział w Gdańsku

1945
ZNIEWOLENIE
NIEWYZWOLENIE

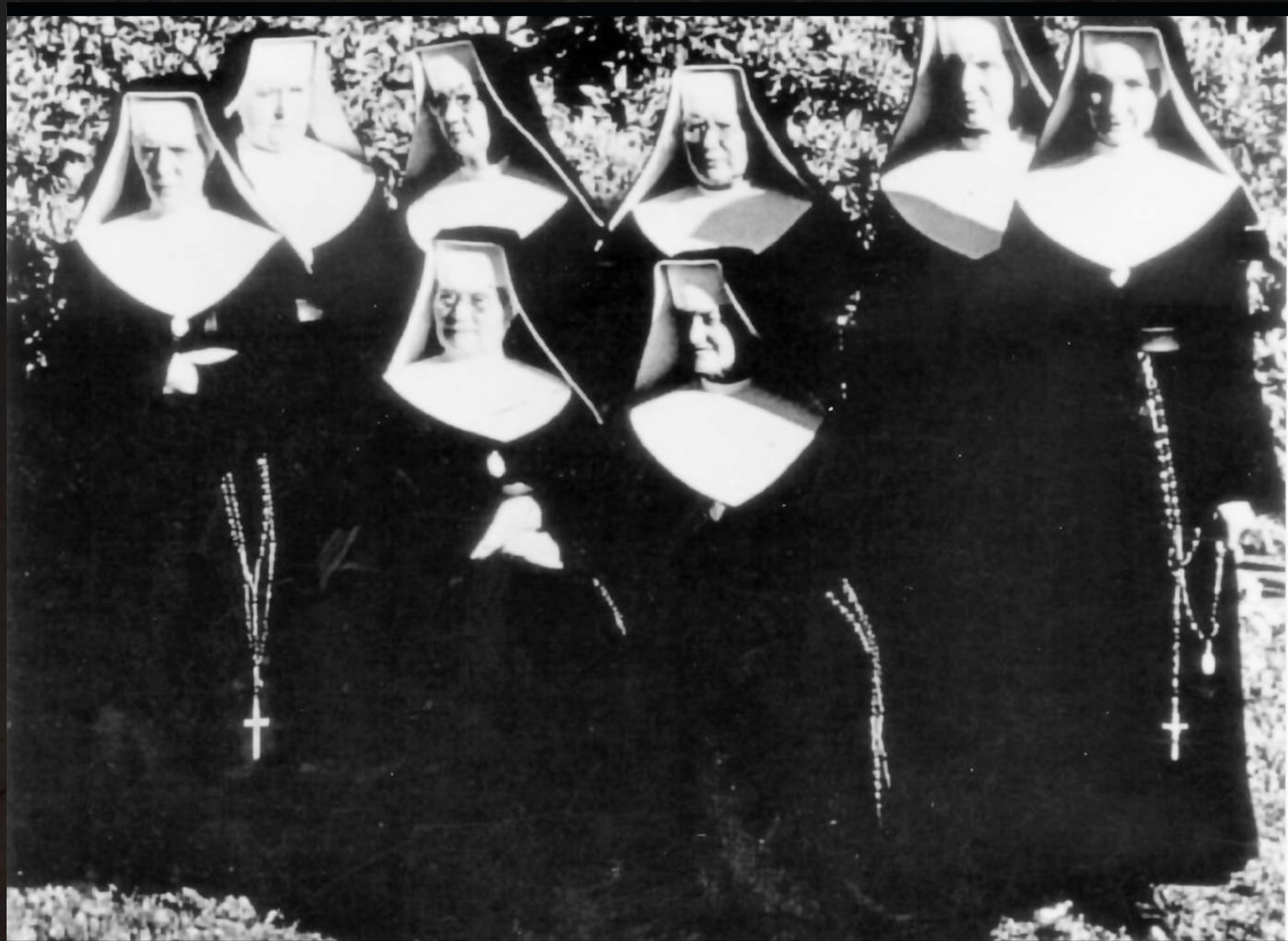
Pod ciosami karabinów

(Gdańsk, marzec–czerwiec 1945 r.)

Zostałyśmy dosłownie przytłoczone przez Rosjan. Byłam naocznym świadkiem morderstwa siostry M. Caritiny. Nasze przełożone pragnęły chronić nowicjuszki i stanęły przed nimi. Wówczas żołnierze bili je kolbami karabinów. Zwłaszcza wikaria generalna M. Caritina Fahl była bita w taki sposób, że krew trysnęła z jej ust i nosa. W konsekwencji zmarła dwa lub trzy dni później.

Potem chciałyśmy uchronić jej ciało przed żołnierzami sowieckimi, aby go nie zeszpecili. Umieściłyśmy je w papierowym worku i na małym wózku zawiozłyśmy na cmentarz.

s. Maria Hiltrudis Clemens

↑ Ostatni zarząd generalny w Braniewie, lata 40. XX w. Siedzą od lewej: matka generalna s. Maria Arkadia Schmalenbach i s. Maria Caritina Fahl (ZSK).

Najgorsze było to, że prawie każdej nocy byłyśmy nękanie i molestowane przez Rosjan. Jedyne, co można było zrobić, to głośno krzyczeć wszystkie razem.

s. Maria Eugenia Hippler

s. Maria Caritina
• Jadwiga Fahl, lat 58
• ur. 10 III 1887 r. w Miejskiej Woli na Warmii
• śluby zakonne: 29 IV 1912 r. w Braniewie
• nauczycielka w Kętrzynie, sekretarka generalna i wikaria generalna w Braniewie
• zm. 5 VI 1945 r. w Gdańsku

↓ Gmach szpitala katolickiego NMP na Dolnym Mieście w Gdańsku otwarty w 1853 r. w dawnym Dworze Uphagenów znajdującym się przy skrzyżowaniu ulic Śluza (dziś Kieturakisa) i Łąkowej (FdGiP).

INSTYTUT PAMIĘCI
NARODOWEJ
Oddział w Gdańsku

Pobita na śmierć, ponieważ nosiła habit

(Dobre Miasto–Iława–Piła, listopad 1945 r.)

W pierwszych miesiącach po zakończeniu wojny na terenach dawnych Prus Wschodnich panował chaos. Rozpoczęły się tzw. dzikie wysiedlenia dotyczących mieszkańców oraz systematyczny napływ ludności polskiej z Kresów Wschodnich. Siostra Maria Xaveria Rohwedder została zmuszona do opuszczenia Dobrego Miasta. W listopadzie 1945 r. w wagonie kolejowym, podczas kontroli na stacji w Iławie, została pobita przez radzieckiego żołnierza, który próbował dokonać na niej gwałtu. Zmarła w drodze, dojeżdżając do Piły.

↑ S. Maria Xaveria z grupą postulantek. Braniewo, 1924 r. (ZŚK).

siostra Maria Xaveria -
• Maria Rohwedder, lat 63
• ur. 25 V 1882 r. w Płoskini na Warmii
• śluby zakonne: 24 IV 1907 r. w Braniewie
• nauczycielka, formatorka młodzieży zakonnej, przełożona wspólnot
• pracowała w Braniewie, Ornećcie, Dobrym Mieście
• zm. 25 XI 1945 r. w Pile

Jechaliśmy całymi godzinami, aż w nocy pociąg zatrzymał się na stacji w Iławie, gdzie weszli do wagonu rosyjscy i polscy żołnierze. Jeden Rosjanin zaraz rzucił się na siostrę M. Xaverię i chciał ją tam zgwałcić wobec wszystkich podróżujących. Wtedy siostra raptownie zaczęła się bronić. Napastnikowi nie udało się ten zamiar, więc z wściekłością rzucił ją na ziemię, zaczął znęcać się nad nią, uderzając ją mocno kolbą karabinu w brzuch i po biodrach [...]. Pociąg ruszył dalej i dojechał do Piły, gdzie staliśmy na bocznicę pięć dni i pięć nocy. Siostra M. Xaveria była cierpliwa i spokojna.

Później powiedziała: Niedługo umrę. Naprawdę chętnie umrę. Po czym odmówiła „Ojcze nasz” i kolejne „Ojcze nasz” za tego, który sprawił jej to wielkie cierpienie. [...] Po upływie około godziny od momentu, gdy zaczęła się modlić, zmierzyłam jej puls, już nie żyła.

Maria Dokter

↓ Dobre Miasto, widok na bazylikę kolegiacką Najświętszego Zbawiciela i Wszystkich Świętych, przełom lat 40. i 50. XX w. (domena publiczna).

1945
ZNIEWOLENIE
NIEWYZWOLENIE

Wydobyć z niepamięci Poszukiwanie szczątków męczennic

(Gdańsk, Olsztyn, Orneta, lipiec–grudzień 2020 r.)

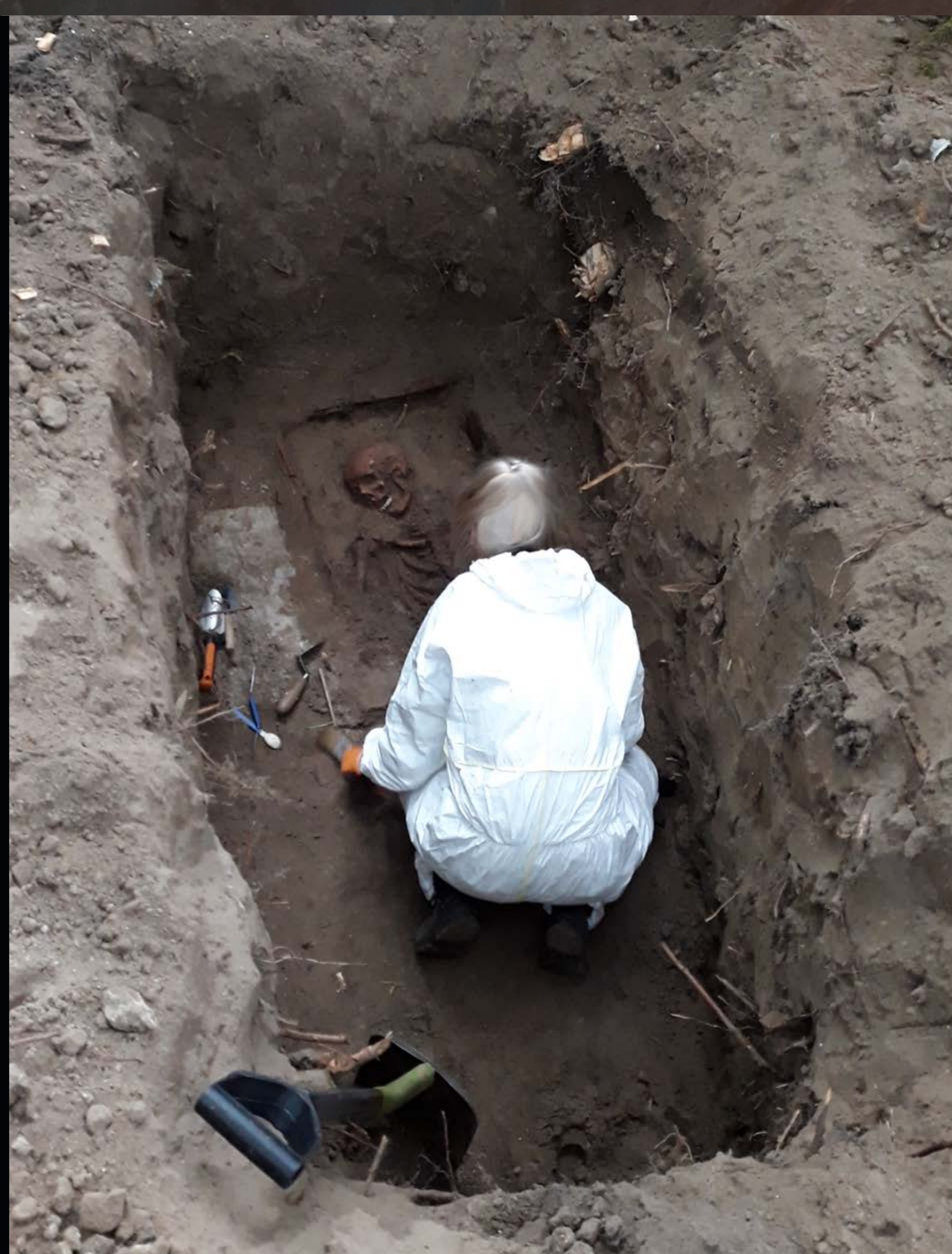
Znamy miejsca pochówku tylko sześciu spośród piętnastu męczennic. Ich odnalezienie wymagało specjalistycznych prac, które podjęło Biuro Poszukiwań i Identyfikacji Instytutu Pamięci Narodowej.

Szczątki zostały przebadane w Zakładzie Medycyny Sądowej w Gdańsku. Po ekshumacji spoczęły na cmentarzu zakonnym w Braniewie we wspólnym grobowcu.

Wszystkie czynności odbywały się zgodnie z dekretem Dykasterii Spraw Kanonizacyjnych w Rzymie z 1 sierpnia 2017 r., wydanym na prośbę Zgromadzenia Sióstr św. Katarzyny.

↑ Różaniec znaleziony przy s. Marii Caritinie w Gdańsku (BPiI).

↑ Ekshumacja szczątków s. Marii Caritiny Fahl na starym cmentarzu przy kościele Matki Boskiej Nieustającej Pomocy w Gdańsku-Brętowie przy ul. Słowackiego 79. Gdańsk, 21–22 lipca 2020 r. (BPiI).

➔ Ekshumacja szczątków s. Marii Krzysztofy Klomfass i s. Marii Liberii Domnick na dawnym cmentarzu szpitalnym u zbiegu ulic Mariańskiej i Lengowskiego w Olsztynie, 19–30 października 2020 r. (ZŚK).

↓ Łuska z pistoletu TT, będącego na wyposażeniu Armii Czerwonej, znaleziona przy s. Marii Liberii Domnick w Olsztynie. Z tej broni otrzymała strzał w głowę (ZŚK).

← Ekshumacja szczątków s. Marii Bony Pestki, s. Marii Gunhild Steffen i s. Marii Rolandy Abraham na starym cmentarzu komunalnym przy ul. Braniewskiej w Orniecie, 7–11 grudnia 2020 r. (ZŚK).

↓ Fragmenty habitów zakonnych oraz medalik z wizerunkiem św. Katarzyny, dziewicy i męczennicy, patronki sióstr katarzynek (ZŚK).

INSTYTUT PAMIĘCI
NARODOWEJ
Oddział w Gdańsku

1945
ZNIEWOLENIE
NIEWYZWOLENIE

Błogosławione owoce

Siostra Maria Krzysztofa Klomfass i czternaście towarzyszek ze Zgromadzenia Sióstr św. Katarzyny, ofiary Armii Czerwonej, oddały w 1945 r. życie, stając w obronie mieszkańców Warmii i Mazur, broniąc wiary i ślubowanej czystości.

Społeczność Warmii, Mazur, Powiśla i Pomorza otrzymuje błogosławione, które pochodziły z tych terenów, pracowały pośród dzieci, młodzieży, osób starszych i chorych. Poniosły śmierć męczeńską, pozostając przy wiernych, przerażonych i bezradnych wobec nadciągającego frontu.

Nie poddały się w obliczu nienawiści i przemocy. Były pielgrzymami nadziei, ratowały potrzebujących, niesły pokój i przebaczały swoim oprawcom. Dzisiaj również wstawiają się za nami.

*One
oddały swoje życie
za wiarę.
Dziś
wielu oddaje
swoją wiarę
za ułudę życia.*

INSTYTUT PAMIĘCI
NARODOWEJ
Oddział w Gdańsku

